

Seminari de lectures etnogràfiques

Codi: 101240

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	OT	3	0
2500256 Antropologia Social i Cultural	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Maria Valdés Gázquez

Correu electrònic: Maria.Valdes@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits.

Objectius

Es tracta d'una assignatura optativa de 3er/4art curs l'objectiu general de la qual és donar suport a les assignatures dels àmbits temàtics de l'Antropologia que han cursat els estudiants a 2on i 3er curs amb la lectura orientada de textos etnogràfics clàssics i actuals.

Els estudiants que hagin cursat l'assignatura hauran de ser capaços de:

- fer una avaluació crítica dels materials etnogràfics;
- prendre consciència dels condicionants i les limitacions de la empresa etnogràfica;
- distingir la bona etnografia de la dolenta;
- entendre les característiques especials d'una etnografia orientada a l'aplicació;
- calibrar la fiabilitat de les dades etnogràfiques;
- esbrinar en quina mesura aquestes dades poden ser emprades en la comparació intercultural.

Competències

Antropologia Social i Cultural

- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Produir materials relacionats amb la diversitat cultural susceptibles de tenir un impacte crític en les concepcions de sentit comú.

- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament les dades procedents de les recerques i els informes antropològics.
2. Analitzar les complementarietats i les incongruències de diferents informes etnogràfics de la mateixa zona.
3. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques.
4. Aplicar els conceptes antropològics a la comprensió de relacions interculturals en contextos etnogràfics regionals.
5. Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals.
6. Avaluar críticament els materials etnogràfics com a proposta de models teòrics.
7. Avaluar críticament els models teòrics explícits i implícits als materials etnogràfics.
8. Avaluar els aspectes positius i negatius de la dialèctica entre etnografies específiques i comparacions d'abast transcultural.
9. Conèixer els efectes aculturadors de l'expansió colonial.
10. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats.
11. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
12. Identificar la variabilitat sociocultural a través de textos etnogràfics i fonts audiovisuals.
13. Identificar la variabilitat sociocultural en contextos etnogràfics específics.
14. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
15. Integrar de manera holística els desenvolupaments dels camps clàssics de l'antropologia.
16. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.

Continguts

1.
In

L'etnografia com a mètode, com a pràctica i com a producte.

Una proposta de lectura dels textos etnogràfics: *L'antropòleg com a autor* de Clifford Geertz. Una proposta alternativa: els textos etnogràfics en els seus contextos.

2. Colonialisme i Segona Guerra mundial: l'etnografia colonial

Etnografia i colonialisme. Escenaris, temes i mètodes de l'etnografia en l'època colonial. Etnografia i teoria sociocultural: estructuralfuncionalisme i cultura i personalitat.

3. Postcolonialisme i Guerra Freda: etnografia del canvi cultural i etnografia comunitària. El gir postmodern

Etnografia i postcolonialisme. Escenaris, temes i mètodes de l'etnografia en l'era postcolonial. Etnografia i teoria sociocultural: neoevolucionisme, ecologia cultural, antropologia interpretativa, teoria crítica, postmodernisme.

Desenvolupament: etnografia de valor explícit i del canvi cultural.

Drets civils: etnografia comunitària i participativa.

4. Globalització: etnografia multisituada, transnacional i virtual

Etnografia i globalització. Nous escenaris i nous mètodes de l'etnografia. La recerca "transnacional" i l'etnografia *multisituada. Etnografia digital. Etnografies de la violència i els conflictes. *Autoetnografia .

Metodologia

El curs es divideix en dues parts:

- a) A la primera part es llegiran i discutiran una sèrie de textos etnogràfics curts prèvia presentació dels contextos sociopolítics i teòrics per part de la professora.
- b) La segona part del curs es dedicarà a la presentació i discussió de les monografies etnogràfiques que s'hauran treballat en grup.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques i pràctiques de presentació i discussió de textos etnogràfics	45	1,8	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals i en grup	2	0,08	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Lectures de textos	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Avaluació

. Lectura obligatòria de textos al llarg del quadrimestre que seran avaluats a través d'un exercici individual a lliurar el dia de la discussió del text a classe. S'avaluarà tant l'exercici escrit com la participació en l'activitat de discussió en classe. És obligatori assistir a un mínim del 75% de les discussions perquè els comentaris presentats siguin avaluats.

2) Presentació i discussió de les monografies a classe (20% de la nota). Cada grup farà una presentació a la classe de la monografia en la qual ha treballat i dirigirà la discussió sobre algun dels capítols que hagi seleccionat prèviament.

3) Treball en grup sobre la monografia etnogràfica (35% de la nota). El treball consistirà a fer una lectura crítica de la monografia seleccionada, en la qual s'incorporin els aspectes que hagin anat apareixent en les lectures i discussions al llarg del curs com a condicionants del producte etnogràfic.

No evaluable: Es considerará **no evaluable** l'estudiant que no hagi participat en almenys el 80% de les classes de discussió de textos.

Feedback: En el moment de realització de cada activitat avaluativa, la professora informará l'alumnat (via Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Procés de recuperació: Per participar a la recuperació l'estudiant ha d'haver estat prèviament avaluat (no significa aprovat) en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total. Queda exclosa del procés de recuperació la presentació de les monografies a classe, que no es podrà fer en una data posterior a l'establerta.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Presentació i discussió de les monografies a classe	20%	3	0,12	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Proves escrites: comentaris de textos	45%	25	1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Treball en grup	35%	15	0,6	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Bibliografia

AGAR, M. H. (1991): "Hacia un lenguaje etnográfico", en REYNOSO, C. (Comp.): *El surgimiento de la antropología posmoderna*. México, Gedisa: 117-137.

ANDRESKI, S. (1973). *Las ciencias sociales como forma de brujería*. Madrid, Taurus.

ANGUERA, M. T. (1978): *Metodología de la Observación en las Ciencias Humanas*. Madrid, Cátedra.

CLIFFORD, J. y G. MARCUS (eds.) (1991): *Retóricas de la Antropología*. Madrid, Júcar.

CRUCES, F. (2003), "Etnografías sin final feliz: sobre las condiciones de posibilidad del trabajo de campo urbano en contextos globalizados", *Revista de Dialectología y Tradiciones Populares*, Vol. 58, Nº 2.

DEVEREUX, G. (1977): *De la ansiedad al método en las ciencias del comportamiento*. México, Siglo XXI.

FERRÁNDIZ, F. (2012): *Etnografías contemporáneas. Anclajes, métodos y claves para el futuro*. Barcelona, Anthropos.

DÍAZ DE RADA, A. (2008): "La mediación computacional de la comunicación y la lógica de la investigación etnográfica: algunos motivos de reflexión", en E. ARDÉVOL (Coord.): *La mediación tecnológica en la práctica etnográfica*, XI Congreso de Antropología, FAAEE, Ankulegi: 31-38.

GARCÍA CANCLINI, N. (2004): *Diferentes, desiguales y desconectados*. Barcelona, Gedisa.

GEERTZ, C. (1994): *Conocimiento local*. Paidós.

HAMMERSLEY, M. y P. ATKINSON (2001): *Etnografía. Métodos de investigación*. Barcelona, Paidós.

HANNERZ, U. (1998): *Conexiones transnacionales. Cultura, gente, lugares*. Madrid, Cátedra.

MALINOWSKI, B. (1989): *Diario de campo en Melanesia*. Madrid, Júcar.

- MARCUS, G. E. (1995): "Ethnography in/of the World System: The Emergence of Multi-sited Ethnography". *Annual Review of Anthropology*, 24: 95-117.
- MARCUS, G. E. (2008): "El o los fines de la etnografía: del desorden de lo barroco", en *Revista de Antropología Social*, 17, pp. 27-48.
- MAYANS, J. (2002): *Género chat. O cómo la etnografía puso un pie en el ciberespacio*. Barcelona. Gedisa.
- PANOFF, M. y F. (1988): "¿Para qué sirve la etnografía?", en J. R. LLOBERA (Comp.) *La antropología como ciencia*. Barcelona, Anagrama: 79-83.
- PICHARDO, J. I. (2008): "Etnografía y nuevas tecnologías: reflexiones desde el terreno", en E. ARDÉVOL (Coord.): *La mediación tecnológica en la práctica etnográfica*, XI Congreso de Antropología, FAAEE, Ankulegi: 133-149.
- REEVES SANDAY, P. (2000): "El paradigma etnográfico", en DENMAN, C. y HARO, J. A. (Comps.): *Por los rincones. Antología de métodos cualitativos en la investigación social*, México, El Colegio de Sonora: 207-226.
- REYGADAS, L. (2002): *Ensamblando Culturas. Diversidad y conflicto en la globalización de la industria*. Barcelona, Gedisa.
- RUIZ TORRES, M. A. (2008): "Ciberetnografía: comunidad y territorio en el entorno virtual", en E. ARDÉVOL (Coord.): *La mediación tecnológica en la práctica etnográfica*, XI Congreso de Antropología, FAAEE, Ankulegi: 117-132.
- SÁNCHEZ MOLINA, R. (Ed.) (2009), *La Etnografía y sus aplicaciones. Lecturas desde la Antropología Social y Cultural*. Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces.
- STOCKING, G. W. (ed.) (1985): *Observers observed. Essays on Ethnographic Fieldwork [His-tory of An-thropology (I)]*. Madison, Univer-sity of Wiscon-sin Press.
- STOCKING, G. (1993): "La magia del etnógrafo. El trabajo de campo en la antropología británica desde Tylor a Malinowski", en VELASCO, H., J. GARCÍA i A. DÍAZ (Comps.): *Lecturas de antropología para educadores*. Madrid, Trotta: 43-93.
- STOCKING, G. W. (ed.) (1993): *Colonial Situations. Essays on the Contextualization of Ethnographic Knowledge [His-tory of An-thropology (VII)]*. Madison, University of Wisconsin Press.
- STOCKING, G. W. (1999), *After Tylor. British Social Anthropology, 1888-1951*. London, The Athlone Press.
- TSING, A. (2004): *Friction: an Ethnography of Global Connections*. Princeton, Princeton University Press.
- VALDÉS, M. (1996), "Los textos etnográficos como textos disciplinarios", comunicación publi-cada en las *Actas del VII Congreso de Antropo-logía Social* Zaragoza, Instituto Aragonés de Antropología - Federa-ción de Asociaciones de Antro-pología del Estado espa-ñol, VIII Simposio: Epistemolo-gía y método: 105-114.
- VELASCO, H. y A. DÍAZ DE RADA (1997): *La lógica de la investigación etnográfica. Un modelo de trabajo para etnógrafos en la escuela*. Madrid, Trotta.